

УДК 004.467

ОЦІНКА ЕНТРОПІЇ ДИСКРЕТНИХ МАНІПУЛЬОВАНИХ СИГНАЛІВ

А.Р.Воронич¹, Т.І.Пастух²

¹ Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 76019 м. Івано-Франківськ, вул. Карпатська 15, e-mail: a.voronych@it.nung.edu.ua

² Тернопільський національний економічний університет; 46004, м.Тернопіль, вул. Львівська, 11 e-mail: taras.pastukh@gmail.com

На практиці у виключній більшості наукових праць, монографій та підручників виконується оцінка ентропії за формулами Р. Хартлі та К. Шенона [1,2]. Найбільш повні дослідження всієї гамми аналітичних формул оцінки міри ентропії приведені в роботах Я.М. Николайчука, А.І. Сегіна, Р.І. Погонця та А.Р. Воронича [3-6].

В той же час ентропійні дослідження характеристик дискретно маніпульованих сигналів знаходяться в стані розвитку, що визначає їх актуальність. Визначену перспективу складають дослідження ентропії маніпульованих сигналів шляхом побудови їх вікон та розрахунку згідно різних виразів.

Дослідження ентропії маніпульованого RZ сигналу на основі різних оцінок аналітичних виразів оцінки ентропії

На рис. 1 показана реалізація маніпульованого RZ-сигналу, де тривалість одиночного маніпульованого сигналу складає 1/3 тривалості сигнального вікна. Оскільки імовірність появи нульового та одиничного біт-символу у біт-орієнтованій послідовності пакету даних великої довжини 0,1-10 Мбіт є рівноймовірним, то ентропійні характеристики таких сигналів досліджуємо в границях двох-бітового сигнального вікна (рис. 1а) та його решітчастої моделі (рис. 1б).

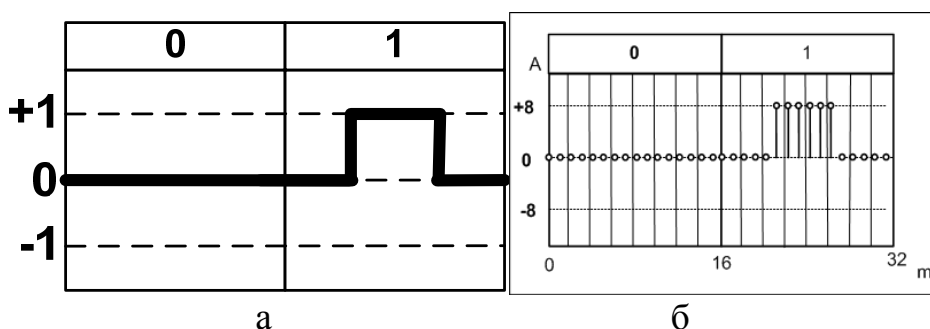

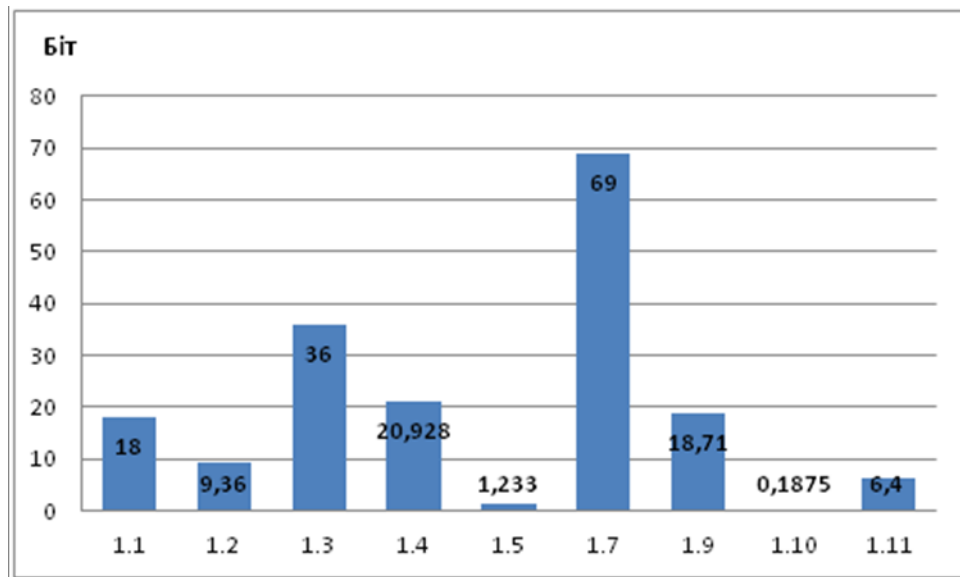
Рисунок 1 - Сигнальна та решітчаста модель маніпульованого RZ-сигналу.

а - сигнальне вікно методу RZ маніпуляції; б - квантування сигналу RZ маніпуляції;
А - діапазон квантування; n - число відліків у сигнальному вікні.

Розрахунок ентропії такої моделі RZ-сигналу виконуємо на основі аналітичних виразів різних оцінок ентропії (рис. 2).

Значний розкид значень оцінок ентропії RZ-сигналу на основі різних аналітичних виразів (рис.2) показує широку багатогранність ентропійного підходу для опрацювання сигналів, що пов'язано з проблемною-

орієнтацією теоретичних основ, що застосовуються до визначення оцінки ентропії.

Рисунок 2 - Порівняльна діаграма різних оцінок мір ентропії (1.1 - Р.Хартлі, 1.2 - К.Крампу 1.3 - Н.Колмогорову 1.4 - К.Шеннону, 1.5 Дж.Лонго:1.7 – Б. Олівер, 1.9 - В.Таллеру:, 1.10 - В.Боюну: 1.11 - Я.Николайчуку)

Висновки

Проведенні експериментальні дослідження розрахунку ентропії аналітично заданих маніпульованих потенціальних та імпульсних сигналів, а також складена діаграма їх характеристик. Це дозволяє виконати вибір ентропійних оцінок для проблемно-орієнтованих застосувань в телекомунікаційних та компютерних мережах.

Літературні джерела

- 1 К.Шеннон. Работы по теории информации и кибернетике. Издательство иностранной литературы, Москва 1963. - 438с.
- 2 Хартли Р.Л. Передача информации // Теория информации и ее приложения. – М., 1959. – 350с.
- 3 Николайчук Я.М. Теорія джерел інформації./Монографія: Тернопіль:-ТНЕУ,2008.-536с.
- 3 Николайчук Я.М. Коды поля Галуа:теорія та застосування.-Монографія:/Тернопіль:ТзОВ «Терно-граф». 2012. -320с.
- 4 Воронич А.Р. Ентропійні методи формування та процесори опрацювання сигналів на основі коректуючих кодів Галуа: Дис.канд.тех.наук. – Т.,2013
- 5 Сегін А.І.Моделі джерел інформації та методи їх формування в системах реального часу:Дис.канд.тех.наук – Л.,2001
- 6 Пат. 58743 Україна МПК(2006) G06F 17/15(2011/01). Пристрій для визначення автокореляційної міри ентропії/Івано–Франківський національний технічний університет нафти і газу/ Николайчук Я.М., Воронич А.Р., Погонєць І.О №u201011297; заявл. 22.09.2010; опубл. 26.04.2011, Бюл. №8.